

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Hoppu, Petri

Julkaisun nimi: Uskallanko tanssia?

Julkaisuvuosi: 2018

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Hoppu, P. (2018). Uskallanko tanssia? *Kansanmusiikki*, (2), 43.

Suomessa erilaisten tanssilajien suosio on laajaa. Tanssikurssit houkuttelevat väkeä välillä tungokseenkin asti, ja television tanssia sisältävät viihdeohjelmat saavuttavat merkittävän katsojakunnan. Tästä huolimatta kuulee usein jonkun sanovan, ettei hän osaa tanssia: tanssi ei ole hänen "juttunsa". Kynnys lähteä tanssimaan koetaan korkeaksi, sillä tanssissa on vaikea kätkeytyä massan joukkoon toisin kuin esimerkiksi yhteislaulussa. Liike paljastaa ihmisen aina, oli se millaista tahansa. Miksi osaamisen vaatimus tai tunne siitä on sitten niin voimakas tanssissa? Mikä on se riittävä taso, jolla uskallamme lähteä tanssimaan?

Tanssin osaamisen vaatimus

Tanssi on ilmiö, jota länsimaisen filosofisen ajattelun on lähes aina vaikea ymmärtää. Erityisesti sosiaalinen, yhdessä toteutettu ei-esittävä tanssi on rationaalisesti ajatellen suorastaan käsittämätöntä. Koska tanssin arvostus lähtökohtaisesti on useimmiten ollut heikko, sen ympärille on rakennettu vahva kompetenssin vaatimus: klassinen vartalo ja plastiset, hyvin jäsennetyt liikkeet on nostettu ihanteiksi, joiden saavuttamiseen vaaditaan koulutautumista ja jatkuvaa harjoittelua.

Tämä ajatus elää jatkuvasti vahvana tanssikäytännöllä. Hiljattain keskustelin eri tanssialoja edustavien opiskelijoiden kanssa tanssin estetiikasta, ja he totesivat, että aina kun jokin tanssimuoto muuttuu kilpailutoiminnaksi tai ammattilaistuu, sen estetiikka alkaa lähentyä jollain tavoin taidetanssia. Klassiset ihanteet syrjäyttävät helposti rosoiset tai jopa groteskit liikkumistavat, ja "hyvä" tanssi muuttuu harvojen ja valittujen etuoikeudeksi. Toisaalta sama ilmiö näkyy tanssilavoillakin, joilla perustanssija saattaa tuntea olonsa kiusaantuneeksi, kun vuosia treenanneet paritanssifriikit esittelevät taitojaan ja viimeisimpiä tanssikuvioita.

Myös kansanomaisesta tanssikulttuurista voidaan löytää viitteitä vastaavalaaiseen ajatteluun, erityisesti häiden seremoniallisen tanssin kohdalla. Tietyillä ruotsinkielisen Pohjanmaan seuduilla menuetti säilytti vahvan aseman paikallisessa tanssirepertuaarissa pitkälle 1900-lukua, ja sama tanssi oli usein myös se, joilla tanssiseremoniat aloitettiin. Osaamisen vaatimusta korostavat tarinat siitä, että sulhanen saatettiin tanssin ajaksi vaihtaa

Heikki Kähkönen

suhteista on mielenkiintoinen, sillä vielä 1800-luvulla ei ollut merkittäviä eroja tanssiaktiivisuudessa miesten ja naisten välillä. Itse asiassa julkiset tanssiesitykset olivat tuolloin sallittuja lähinnä miehille. Miehet esittivät soolo-, pari- ja ryhmätansseja, jotka olivat usein humoristisia ja ronskejakin. Kuitenkin 1900-luvun aikana taidetanssimaailmaa leimannut feminiinisyys siirtyi vähitellen koko tanssin kentälle, jolloin erityisesti miesten tanssimisestä tuli ongelma, ja edelleenkin saa kuulla juttuja isistä, joiden on vaikea hyväksyä poikiensa tanssiharrastuksia.

Kehityksen tuloksena on se, että monelle nuorelle miehelle tanssi on vierasta, jopa kartettavaa ja väheksyttävää. Monen kohdalla tanssi saattaa jäädä yhteen ainoaan julkiseen esitykseen, häävalssiin, johon valmistautuminen on tuskaista ja kiusallistakin ja joka koetaan vain rituaaliin kuuluvana välttämättömänä "pahana".

Heittäytyminen tanssiin

On valitettavaa, että tanssi nähdään edelleen hyvin voimakkaasti tietyille ihmisille tai ihmisryhmille kuuluvaksi ilmiöksi. Kun tosiasia on se, että tanssi pystyy tuottamaan hyvänolon tunnetta ja elämäniloa, voi vain ihmetellä, miksi sitä ei nähdä kansalaistaitona, yhtä kiinteänä osana jokapäiväistä elämäämme kuin vaikkapa luku- ja kirjoitustaito.

En millään tavalla vähättele tanssin ammattilaisuutta, mutta haluaisin laajentaa tanssimisen osaksi jokaisen kokemusmaailmaa siten, että tanssiin lähtemisen kynnys häviäisi. Näin on toki mitä erilaisimmissa vapaan tanssimisen ja "bilettämissen" kuten myös vanhoissa kansanomaisen tanssin muodoissa, joissa tanssiminen on usein varsin yksilöllistä eikä mitenkään sotilaallisen yhdenmukaista edes ryhmätanssien kohdalla.

Tämän kaltaiseen tanssin virtaan ja liikkeen kokemiseen heittäytymiseen pitäisi olla mahdollisuus paljon useammin, ja kansantanssi voisi mahdollistaa vapaan yhdessä tekemisen monella tasolla ja monin tavoin. Siksi kansantanssijoiden pitäisikin keskittyä paitsi harjoitteluun ja esiintymiseen myös tanssittamiseen. Huutokatrillit, ketjutanssit ja monet muut onnistuvat kaikilta, kunhan ne tarjotaan nykyajan ihmiselle sopivassa muodossa. Nyt vain odottamaan sitä aikaa, jolloin kadut, torit ja ostoskeskukset täyttyvät päivittäin satojen laulavien ja tanssivien ihmisten piireistä ja ketjuista. ■

toiseksi, jos tällä ei ollut riittävää menuettin tanssimisen taitoa.

Kuka voi tanssia?

Paitsi osaaminen myös ikä ja sukupuoli ovat määrittäneet sitä, ketkä ovat tanssineet. Vielä pitkälle 1900-lukua häät olivat vanhemmalle väelle lähes ainoa tilaisuus päästä tanssimaan, sillä naimisiin menon jälkeen ei yleensä tansseissa enää käyty. Koska tanssitilaisuuksia perheellisillä oli vain vähän, he tarttuivat innokkaasti mahdollisuuteen, ja monissa kuvauksissa mainitaan heidän tanssinsa olleen häissä kaikkien hurjinta. Tämä on selkeästi muuttunut viimeisten vuosikymmenten aikana, ja nykyään tanssiminen katsotaan soveliaaksi kaiken ikäisille, ja ainakin joillakin seuduilla esimerkiksi lavatanssit ovat ennen kaikkea vanhemman väen aktiiviteettia.

Myös muutos tanssin ja sukupuolen